

Berta Zsolt

ÉN BENNE, S Ő BENNEM

A Balaton apró porszeme vagyok, lábam a kövein, hátam partjának fűvén. A Balaton apró cseppje vagyok, felszínéről kapott fel, s vágott be a robogó vonat ablakán a szél. A Balaton apró oxigénmolekulája vagyok, fenyvesek gyantaillatából, dús nádasok, puha hínárosok öleléséből szintetizálódtam a világra. A Balaton apró zsarátnoka vagyok, vén fűzfába csapó villámából pattantam elő. Apró, de szerves része vagyok, akár a halai, madarai, akár a felszínét minduntalan, s mindhiába felsértő vitorlásai, csónakjai, hegyoldalaiba fűrt borospincéi, kikötői, lángossütői, kocsmái, várromjai. Én benne, s ő bennem. Hordozom a szélrózsa minden irányába négy elemét, ami magam vagyok, s amit viszsajuttatni belé minduntalan vágyok. Egy pillanatig sem vár vissza. Jelentéktelen veszteség a távozásom, mintha rólam egy hajszál hullna le, egy darabka felsértett bőr... észre sem veszem, észre sem vesz. Ő nélkülem is egész, én nélküle csonka vagyok... csonka lennék. Akkor is, ha nem ismerném, ha nem tudnék róla, ha kétszáz évvel ezelőtt lecsapolhatták volna kihűlt hamuszívű, hályogszemű profitemberek, holmi eladható termőföldeket ígérvé pénzlelkű politikus-testvéreiknek.

A felnégyelt vezér helyén ülök, feneke nyomát őrzi alattam a part, fontos bizánci követet kell elkápráztatnia halban-vadban való gazdagságával, szeme nyomán kémlelem a magaméval a vizet, jönnek-e már a haltól roskadozó sajkák, jön-e már a túlpartról a Bakony makkján hízott vaddiszónóval rakott tutaj. Buzogánya a keze ügyében, cilinderen, koponyacsonton szakadt volna át, ha megneszeli a Balatont elveszejtő, ostoba, kapzsi tervet.

Az én kezemben csak palack, a közeli bodegában vettem, hullámok fodroznak benne, ahogy számhoz emelem, hús habjával hajók, halak, fürdőzők csúsznak le torkomon. A balatoni sör egészen más, mint a többi, mindenki tudja. Ahogy egészen más a balatoni dinnye, kukorica, fagyalt, lángos és palacsinta is. És más a balatoni napsütés, a balatoni eső, és... hát persze, a balatoni szerelem. Szót se róla.

A Balaton celláim, körleteim, bérlakásaim, padlásszobáim paradicsoma. Lélekakkumulátor. Túlélőcsomag. Defibrillátor. Remény.

Nem tehet semmiről, nem vár sem hálát, sem köszönetet. Nem tehet a fekete felszínén vibráló holdfényről, utánozhatatlan viharzöldjéről, nyugalomkékjéről, forró éjszakáiról, enyhet adó húséről, lágy zsongásáról, csupa élet illatáról, lenyűgöző, megtartó erejéről, szabadságot sugalló végtelenségéről, könnyed, nyári fecsegéséről, fenséges téli némaságáról. S nem tehet a vízébe fültakról, az elsüllyedt hajókról, a mélyén lapuló vadászgépekről, nem tehet a partjára okádott diszkókról, a mirelit hamburgerről, a kazahsztáni keszegről és fogasról, az alföldi homoki borról, a settenkedő tolvajokról, az elbarikádozott parti villákról, s a mindezt tőle védeni hivatott betonszegélyről sem. A Balaton csak van. Magának, s nem érdekli, hogy nekünk... nekem is, aki mindenekkel együtt a része lehetek, akár a varjú, amelyik kikapja iszapjából a kagylót, a parti sétány aszfaltjára ejti, hogy összetörjön, leszáll mellé, s falatozni kezd. Mint a nád, mely a vizét tisztítja, mint a szúnyog, amelyik lárváit a nád tövére rakja, mint a ponty, aki a lárvát leleszi onnan, s mint a halászlé a tányéromban, melyben este a ponty végzi... mint az ember, aki nádat és szúnyogot írt, s mérgeesen morog, ha nincs balatoni ponty az étlapon.

A 2015. évi Bertha Bulcsú pályázat különdíjas írása

Láttad már az északi part hegyei mögött tomboló vihar néma villámait? Láttad már Badacsony baloldalán a lemenő napot, s ritkaszövésű felhőkön át földbe-vízbe szűrő szentkép-sugarait? A berek rétjein a gulyákat? A víz reggeli rezzenetlen nyugalmát? A Balatont először megpillantó gyermek arcát? Láttál már a hátsó tavak felé igyekvő busarajt? Hálót vető halászhajót? Erős vasú stéget papírként összegyűrő jeget? Jégen kopogó szomjas vaddisznót, szarvast? Vízre szálló hattyút, útra szálló golyát? Szántókon aranyló szénagurigákat? Halat cipelő rókát, vízisiklót? Kikötőből kiúszó vitorlást? Csíkos napernyőt kihajtó vendéglőst? A köveken magányosan ücsörgő lányt? Csónak aljába boruló fiú-lány sziluettet? Parti sétányon egymást támogató idős párt? Mohás kőkeresztet a dombtetőn a tengernyi sík víz fölött? Ó... én láttam. S mindebben magamat is.

A Balaton apró emlékfoslánya vagyok.

Szedes Katalin

VÁROSOK

56 előtt, akkor, azóta

Nagyvárosban születtem,
világháborúban,
sok szépet (de hasznosat
máshol sem) tanultam.

*

Az állami cég apám
testét el se vitte,
összefogtak utcaszám
társaink helyette.
Ládát készítettek, és
telken gödröt ástak,
így temették el, hiszen
szag lett volna másnap.

Gyermekkorom dísztelen
ezzel érte végét,
de még élek, tisztelem
utcánk tarka népét.

*

Ám családom és a nép
sokasult azóta,
úgy belakta mind helyét,
mint betyár bozótba.

Több hírt, jobb ennivalót
s tán rangot remélve
özönlöttek milliók
város-menedékre.

Nem tudtam, milyen vagyon,
hogy lakásom itt van,
kincs, hogy ágyban alhatom
védetten, nyugodtan,

míg síkról, hegyről, nyomort
elfeledni vágyva
mint kit eb szél szertehord,
zúdul száz romvárra

és piacra a világ
sokadalma lázban,
én meg hetven éven át
egy szorosban álltam.

Tódul egymást lökődő
nyáj a roncs akolba.
Minden város kikötő.
Tenger ostromolja.